

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

כ' מרחשון

(יו"ל לקראת שבת פ' וירא ה'תשפ"א)

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טז
(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

כ' מרחשון *

יש להבין את ההסבר להבדל בין שתי השיטות.

א. שתי הגירסאות בסוף מסכת ברכות ומסכת מועד קטן

במאמר חז"ל בסוף מסכת ברכות (וכן בסוף מסכת מועד קטן¹) ישנן שתי גירסאות: (א) "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא..." (ב) "צדיקים אין להם מנוחה..." (גירסא זו² מובאת בכמה מקומות³). ויש לומר, שההבדל בלשונן של הגירסאות מבטא הבדל בתוכנן: לפי הגירסא "תלמידי חכמים אין להם מנוחה..." מדובר במאמר חז"ל זה אודות המעלה המיוחדת הקיימת רק בלימוד התורה "תלמידי חכמים" – כדלהלן. ואילו לפי הגירסא "צדיקים אין להם מנוחה..." אין מדובר כאן אודות המעלה המיוחדת שבלימוד התורה, כי התואר "צדיק" כולל⁴ גם "מארי עובדין טבין"⁵ (=בעלי מעשים טובים), אשר אינם תלמידי חכמים.

ב. תורה ומצוות – אין סוף וסוף

את הענין של "תלמידי חכמים אין להם מנוחה..." מסביר האריז"ל ב"ליקוטי הש"ס": "כי בעולם שלאחר המיתה תלמידי חכמים עוסקים בתורה עולין מדריגה למדריגה ומישיבה לשיבה... כי כמו שה' יתברך אין לו סוף, כך תורתו אין לה סוף".

לפי זה מובן הטעם לגירסא "תלמידי חכמים אין להם מנוחה..." – "כי רק התורה, או בביטוי הידוע – ה"חפצא" של מצות תלמוד תורה – הוא בכחינת "אין לה סוף"⁶, ולכן אין מנוחה וסוף גם לעליותיהם של ה"גברא" של מצות תלמוד תורה – תלמידי החכמים העוסקים בתורה. לעומת זאת המצוות, למרות שגם הן ציוריים של הקדוש-ברוך-הוא שהוא אין סוף, בכל זאת הן עצמן מוגבלות⁷, ואדרבה: צריכה להיות הגבלה – הן בכלל המצוות שעליהן אנו מצווים "לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו", "לא תוסיפו ולא תגרעו"⁸ (לעומת מצות תלמוד

* יום הולדתו * כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע – בעגת תרכ"א. תולדותיו בפרטיות – ראה "חזק לנער".

וראה רשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"ץ) נ"ע מכ" כ"ף מרחשון תש"ה (נעתיקה בלקו"ש ח"ב והמתרגם) ע' 191; "בחלומי ראיתי את הוד כ"ק אדמו"ר כ"ו ואמר במעל"ע זה שנתמלא פ"ד שנים לירידת נשמותי .. וכפי הסדר הנה כל א' מכ"ק רבותינו ואבותינו הק' יאמר דרוש על פסוק דקאפיטל פ"ד: ומה מוכח שהעניות כ"ו שביום הולדת ישנן גם לאחר ההסתלקות (לקו"ש שם. ועד"ו שם ע' 285).

שיחה זו נדפסה בלהק"ב בלקו"ש חז"ד ע' 179 ואילך. וכאן רדא בשינויים והוספות.

1) בטעם השינויים בין מס' ברכות ומס' מו"ק – ראה לקו"ש חז"ד ע' 173 ואילך.
2) של"ה בהקדמה (יז, א). עמק המלך שער הדיקנא פ"ח (סא, ג). ועד.
3) אה"ת ואתחנן ע' ס"ז. המשך תרס"ו ע' יב.
4) ראה נדה טז, ב. ובכו"כ מקומות. רמב"ם הל' תשובה רפ"ג.

5) ד"עיקר פי' צדיק נק' כן מי שמקיים המצוות" (לקו"ת מסכת צא, א. שה"ש טז, ג).

ואף שבתו"א צח, ב' מביא (בהמשך להמבואר שם ע"ד העליות בהגעת התורה) "מש' בלקוטי הש"ס להאריז"ל על מארז"ל צדיקים אין להם מנוחה כו'" (ולא הגירסא "ת"ח") – הרי צדיק במרז"ל (ולא רק בתושבי"כ) – ישנו במובן

הכי רחב (וכמו רשע או צדיק לא קאמר – נדה טז, ב. וראה תניא פ"א דשולל רק רשע בדינו), כולל גם בע"ה, ת"ח וכו' ועד כמובנו הכי מצומצם – רק אלה שעבודתם במדת היסוד (תניא פי"ד מתיקונים – בהקדמה. וראה חז"ג קט, ב). – אבל בשום מקום אין לפרשו שפי' (רק ת"ח ו)לא מארי עובדין טבין.

ולהעיר מר"פ חלק: כל ישראל כו' שנאמר ועמך כולם צדיקים כו' חזק כו'. רמב"ם הל' תשובה פ"א הל' פהמי"ש שם סוף ההקדמה.

6) כמש"נ (איוב יא, ט): ארוכה מארץ מדה גו'.
7) אנה"ק סי"ז. ד"ה השקיפה תרפ"ט פ"ב ואילך (נדפס בסה"מ הש"י"ע ע' 272 ואילך). ובכ"מ.

8) ראה יג, א. ואתחנן ד, ב. רמב"ם הל' סיוה"ת רפ"ט. ממרים פ"ב הל' ט. סה"מ"צ להרמב"ם ל"ת שי"ג שי"ד. – ולא הביא הרמב"ם כלל קרא הקודמו דואתחנן. וכ"כ באנה"ק סכ"ט (קנ, א). וראה רמב"ן עה"ת שפי' כן (ד"בדא לעשות מצוה בפ"ע כו' עובר בלאו") בקרא דפ' ואתחנן. וממשיך שם הדוספת מצוה "היא בכלל לא תוסיף עליו" – קרא דראה. והוא דלא כמש"כ בפסיקתא זוטרתא שם ובאדרת אל" דקרא דפ' ואתחנן – הוא שלא להוסיף על תר"ג מצות בכלל, ודפ' ראה שלא להוסיף באותה מצוה גופא. וראה

* בענין יום הולדת – ראה לקו"ש חז"ה ע' 86 בשוה"ג להערה 1 ובנסמן שם.

תורה, שחייבת להיות באופן של תוספת בהבנה וכו' – כנאמר בהלכות תלמוד תורה⁹, והן בכל מצוה בפרט: תפילין – דוקא ארבע פרישות, ולא חמש וכדומה¹⁰.

לכן גם אצל ה"גברא" של המצוות האחרות – מארי עובדין טבין – יש סוף ומנוחה. כלומר, שני האופנים של מנוחה וחוסר מנוחה, מקבילים לשתי הבחינות: גבול, ובלי גבול.

ג. חובת הגברא בתורה ומצוות

בדומה לכך יש הבדל בין התורה לבין המצוות לגבי אופן חובת האדם בהם – גברא: חובת תלמוד תורה אינה מוגבלת, כדברי הרמב"ם¹¹ "כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורין...", וכן זמן חובת האדם בכך הוא תמיד¹². ואילו במצוות, יש לכל מצוה הגבלות משלה בזמן קיומה, או מקום מסויים וכדומה.

ד. גם במצוות יש ענין של בלי גבול

אך לפי זה קשה להבין את הגירסא "צדיקים אין להם מנוחה...", שבה נכללים גם מארי עובדין טבין, עבודת קיום המצוות, כדלעיל: כיצד ייתכן שגם בעבודה זו, שהיא מוגבלת, יהיה "אין להם מנוחה", ענין של בלי גבול? הכרחי אפוא לומר, שגם במצוות יש מעלה של בלי גבול, ובכך תובן הגירסא "צדיקים אין להם מנוחה..."

פי' הר"י פערלא סהמ"צ דרס"ג מ"ע ה' ומל"ת קמא. מנחת חינוך מצוה תנד. ואכ"מ.
9) לאדה"ז פ"ב ס"ב. וראה זח"א יב, ב: לאפשר לה כו'. ובאגה"ק סכ"א (קמא, א) דכל איש ישראל מחוייב לחדש בתורה.

10) ראה ספרי ופרש"י ראה שם. פרש"י ואתחנן שם.
11) הל' ת"ת פ"א ה"ת. הועתק בשו"ע יו"ד ר"ס רמ"ז. שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס קנה. ולהעיר מהשינויים בשו"ע מל' הרמב"ם – ואכ"מ.

12) כמ"ש (יהושע א, ח) לא ימוש גו' והגית בו יומם ולילה. ולהעיר מהעונש הכי חמור דכל האפשר לו לעסוק כו' (סנהדרין צט, סע"א. ועיין תו"א מג"א צח, ג).

ה. מבטלין תלמוד תורה מפני מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים

לכאורה ניתן לומר, שההלכה¹³ "מבטלין תלמוד תורה מפני מצוה שא"א אפשר לעשותה על ידי אחרים" מוכיחה שגם במצוות יש ענין של בלי גבול, כי אילו הן היו רק בדרגה של גבול, כיצד ייתכן שידחו את תלמוד תורה, שהוא בלי גבול¹⁴?

אך לאמיתו של דבר אין זו הוכחה לכך שגם המצוות הן בבחינת בלי גבול, כי ההלכה "מבטלין תלמוד תורה מפני מצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים" אינה מצד מעלת המצוות, אלא כיון שעל ידי פגם בקיום המצוות נפגם גם לימוד התורה, כדלהלן.

ו. לימוד התורה בלא קיום מצוות אינו מושלם

בענין ההלכה המוזכרת לעיל אומר אדמו"ר הזקן¹⁵: "פסיק תלמודו ויעשה המצוה... כי זה כל האדם, כמו שאמרו¹⁶ חכמים תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים, ואם אינו עושה כן נמצא שלמד שלא לעשות ונוח לו¹⁷...".

מכך שלאחר אדמו"ר הזקן מציין¹⁸ את הטעם החיובי (לפסק "פסיק תלמודו ויעשה המצוה"), שהוא "כי זה כל האדם" לקיים את המצוות, הוא מוסיף: ואם אינו עושה כן נמצא שלמד שלא לעשות" (כלומר, ללא קיום

13) מו"ק ט, סע"א ואילך. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג, ה"ד. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג.

14) בתניא פל"ז (מט, סע"א. ועד"ז בהל' ת"ת שם כדלקמן בפנים): ומבטלין ת"ת לקיום מצוה מעשית כשא"א לעשותה ע"י אחרים משום כי זה כל האדם ותכלית בריאתו כו' להיות לו ית' דירה בתחתונים כו'.

אבל: מכיון שהמעלה שבמצוות שהם "כל האדם" היא רק בנוגע לתכלית בריאת האדם – הרי באם ביחס התורה ומצוות עצמן, המצוות הן שלא בטוב מדרי' התורה, אין הטעם מספיק שיבטלו ת"ת מפני מצוות, כי איך ידחה (ענין של) בל"ג מפני (ענין של) גבול, כפנים.

15) הל' ת"ת שם.

16) ברכות יז, א.

17) ירושלמי פ"ק דברכות (ה"ב), ובבלי ספ"ב דברכות.

18) וכמ"ש בתניא – כנ"ל הערה 14.

ההגבלה הקיימת במצוות. ואילו מצד הנקודה המשותפת של כל המצוות, אשר כולן מלשון "ציווי" – כלומר, רצון הקדוש-ברוך-הוא הקיים בשווה בכל המצוות, כי רצון ה' אשר במצוות נעלה מהגבלותיהן, כמאמר חז"ל²¹ "לא תהא יושב ושוקל מצוותיה של תורה... קלה שבקלות... וחמורה שבתמורות..." – מצד נקודה כללית זו המצוות הן בלי גבול.

יותר מכך: ידוע²² ש"עוסק במצוה פטור מן המצוה"²³, כי כל המצוות כלולות זו בזו, כך שכאשר מקיימים מצוה אחת, הרי זה כאילו מקיימים בו זמנית את כל שאר המצוות, וזאת, מצד רצון ה' שבמצוות, הנעלה מהתחלוקת²⁴. ויוצא אפוא, שגם כאשר עוסקים במצוות מסויימות קשורים לכלל המצוות – לבחינת האינ-סופיות שבהן – למרות שהמצוה מובדלת בפרטיה המסיימים משאר המצוות.

המצוות גם לימוד התורה אינו כראוי) – מובן, שהטעם "כי זה כל האדם" אינו מספיק כדי שהמצוה תדחה תלמוד תורה. שהרי אמנם, קיום המצוות הוא "כל האדם", אך בכל זאת, בהיותו דבר מוגבל, אין הוא יכול לדחות את התורה, שהיא בלי גבול. לפיכך מוסיף אדמו"ר הזקן: "זאם אינו עושה כן, נמצא שלמד שלא לעשות".

כלומר, קיום המצוות, אשר "זה כל האדם"¹⁹ – האדם כולו כולל כחותיו השכליים – כפי שאמרו חכמים "תכלית" (ה"תכלית" היא גם השלימות) חכמה תשובה ומעשים טובים", ולפי זה, שקיום המצוות הוא התכלית והשלימות של החכמה – תורה – הרי "אם אינו עושה כן נמצא שלמד שלא לעשות", כלומר, הלימוד אינו כראוי.

ז. המצוות – "גבול" ו"בלי גבול"

יש לומר, שההסבר לכך הוא: במצוות^{19*} ישנם שני ענינים²⁰ – כפי שראויים מנוסח ברכות המצוות: החלק הזהה לכולן "אשר קדשנו במצוותינו", והחלק המיוחד לכל אחת "יצונו מצוה פלונית", וכדומה: א) לכל מצוה יש פרטים מסויימים המבדילים בינה ובין המצוות האחרות, ומצד הגבלות אלו המצוות הן בבחינת גבול. ב) הצד הזהה בכל המצוות, אשר בגללו המצוות הן בבחינת בלי גבול.

כלומר, בפרטים השונים של כל מצוה, המבדילים מצוה אחת מן השאר, מתבטאת

ח. שתי הגירסאות: מצד פרטי המצוות ומצד כללותן

וכשם שכן הוא בקשר למצוות עצמן – "חפצא" – כך הוא גם לגבי קיום המצוות על ידי ישראל – "גברא": אמנם, חובתה של כל מצוה שונה ומוגבלת בזמן מסויים וכדומה, אך עם זאת מוטלת חובה תמידית על היהודי על קיום המצוות בכללותן, כדברי חז"ל במשנה²⁵: "אני נבראתי לשמש את קוני" – כל רגע בקיומו של האדם הוא למען התפקיד והתכלית לשמש את קונו, כאמור – "כי זה כל האדם", ועד לדין הנפסק בשולחן ערוך "וכל מעשיך יהיו לשם שמים"²⁶, ו"בכל דרכיך דעהו"²⁷.

(21) תנחומא עקב ב. וב"ר פ"ו, ב. יל"ש יתרו רמז חצר. ועוד.

(22) המשך תרס"ו ע' סח. תרכב. ד"ה לסרבה המשרה ה'ש"ת פ"ג (סה"מ קונט" ח"ב תלה, ב).

(23) סיכה כה, א.

(24) ראה המשך תרס"ו שם ע' תקכב. ולהעיר מפי"מ

להרמב"ם אבות רפ"ב. לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 121 ואילך (ובהערה 2 שם).

(25) סיום מ"מ קידושין.

(26) אבות פ"ב מ"ב.

(27) משלי ג, ו. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טשו"ע א"ח

סר"א.

(19) להעיר שהן בכתוב הנ"ל (קהלת יב, יג) והן בהערתו במרו"ל נאמר גם "את האלקים ירא", "תשובה".

(19*) ולהעיר אשר כן הוא גם בכל הבריאה ופרטי: ישנו הענין הכללי והשווה כולם – התהוות תמידית מאין ליש

בדבר הוי' (בכה מהותו ועצמותו ב"ה כו') וצורת ופרטי כאו"א ע"י חפץ הוי' (ע"י התלבשותו בחכמה) – ראה

קונטרס ע"ה"ח בתחלתו (ותרא" ד"ה נ"ח מצוה) בפ"ל משי"נ כל אשר חפץ הוי' עשה.

ולהעיר לשון הנ"ל הוא בתהלים קלה, ו. ו"בד"ה ויקם עדות ה'ש"ת מביא גם המשך "בשמים ובארץ גו",

אבל בתו"א שם (אף שמעתיק ג"כ "חפץ הוי'") מקשר כ"ז עם משי"נ: למה יאמרו הגויים גו', שהוא בתהלים קטו.

(20) להעיר מלקו"ת שלח (לט, א ואילך). ובארוכה – עטרת ראש נג, א ואילך. נה, ב ואילך.

ולפי זה יש לומר שמשמעות הביטוי "עולם הבא" במאמר חז"ל זה כרוך בשתי הגירסאות: לפי הגירסא "תלמידי חכמים אין להם מנוחה..." – עקב מעלת התורה – יוצא שכוונת הביטוי "עולם הבא" היא גם גן־עדן, ששם קיים רק "פעלו" של לימוד התורה, ולא של קיום המצוות. ואילו לפי הגירסא "צדיקים אין להם מנוחה..." – הכוללת גם את עבודת קיום המצוות – משמעות הביטוי "עולם הבא" במאמר חז"ל זה היא – עולם התחיה, שאז היא שוב "פעלו" בקיום המצוות.

יא. עולם התחיה – שתי תקופות

לכאורה ניתן לשאול: (א) הרי חז"ל³⁴ אומרים "מצות בטילות לעתיד לבוא", ואדמו"ר הזקן³⁵ מפרש: "היינו בתחית המתים?" (ב) מוסבר בספרי החסידות במספר מקומות³⁶, שכוונת דברי חז"ל "צדיקים אין להם מנוחה..." , והם עולים תמיד מדרגה לדרגה, היא לעליות בגן־עדן, ואילו לעתיד לבוא יהא זמן של שבת ומנוחה גם לגבי העליות³⁷, כיצד מתאים ענין זה להסבר האמור, שלפי הגירסא "צדיקים אין להם מנוחה..." בעולם הבא" אין מדובר כאן על גן עדן, אלא על עולם התחיה?

ההסבר לכך הוא: התקופה של עולם התחיה כוללת שתי תקופות³⁸. התקופה הראשונה היא זו, שעליה אומר כל יהודי³⁹ "ושם נעשה לפניך... כמצות רצונך", אז יהיה קיום מצוות, ולכן יהיו גם העליות הכרוכות בכך. ואילו התקופה השנייה יהיו המצוות בטילות".

תחיה"מ כו". ובגמרא שם: הוא כבר בתחיה"מ לפיכך לא יהי' לו חלק בתחיה"מ .. מדה כנגד מדה.

(34) נדה סא, ב. ועיין בזה (ובמש"כ לקמן בפנים) – בשד"ח (כללים ד"ח) בערך מצות אם בטלות. וש"נ.

(35) אגה"ק סכ"ז (קמה, סע"א).

(36) אה"ת והמשך תרס"ז שבהערה 3.

(37) וכמ"ש האריז"ל בלקוטי הש"ס שם: כי לעתיד אחר התחי' יהי' להם מנוחה – אבל שם מבואר להגירסא "ת"ח אין להם מנוחה כו", משא"כ במקומות שבהערה הקודמת.

(38) ראה המשך תרס"ז ע' זו ואילך. ושם (ע' קה): ומה שלעתיד לא יהי' עוד עליות כו'.

(39) תפלת מוסף.

ט. תלמידי חכמים – צדיקים:

אין להם מנוחה

לפי כל האמור לעיל מובן ההבדל בין שתי הגירסאות – שתי השיטות: מצד הפרטים המוגבלים שבמצוות, רק "תלמידי חכמים אין להם מנוחה...", אך מצד כללות המצוות – שהן בלי גבול – כל ה"צדיקים (כולל "מארי עובדין טבין") אין להם מנוחה...".

י. משמעות הביטוי "עולם הבא" שונה לפי שתי השיטות

אך עדיין דרוש הסבר בענין זה: במקום אחר²⁸ מוסבר, שהטעם לכך ש"תלמידי חכמים אין להם מנוחה..." ולא בעולם הבא" הוא כפי שאומר האריז"ל ב"לקוטי הש"ס": "זוה סוד יצא אדם לפעלו"²⁹, רצה לומר לעסוק בתורה במה שפעל בעולם הזה..." . ולכן רק "תלמידי חכמים אין להם מנוחה..." בעולם הבא", כי בגן־עדן, ששם ה"אדם" יוצא" מהעולם הזה קיימת רק בחינת "פעלו" בעיסוקו בתורה³⁰, ולא פעולתו בקיום המצוות³¹.

לפי זה אין מובנת הגירסא "צדיקים...": אמנם, גם בקיום המצוות יש עליה ללא סוף, כי גם בהן יש ענין של אינסופיות, אך כיצד אפשר לומר ש"צדיקים אין להם מנוחה..." בעולם הבא" מפני ש"יצא אדם לפעלו בעולם הבא" – והרי בגן־עדן אינו קיים "פעלו" של קיום המצוות?

ההסבר לכך הוא: ידוע, שלביטוי "עולם הבא" יש שני פירושים: (א) גן־עדן – והוא נקרא בשם עולם הבא, כי "באין לו לאדם אחר חיי העולם הזה"³², (ב) עולם התחיה³³.

(28) ראה לקו"ש ח"ד שם ס"ע 174 ואילך. וש"נ.

(29) תהלים קד, כג.

(30) ראה אגה"ק סי"ז. לקו"ת ואתחנן ו, ב ואילך.

סהמ"צ להצ"צ טו, ב. ובכ"מ.

(31) ראה סהמ"צ שם. ובכ"מ.

(32) רמב"ם הל' תשובה ספ"ח. ועיין שם שמעתיק מהכתוב (בגירסת דפוס רומי): אשר צפנת גו' פעלות.

(33) וכמוח"ל (סנהדרין ר"פ חלק) "כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו' ואלו שאין להם חלק כו' האומר אין

דוגמא לכך: הגאון הרוגטשובי אומר⁴², שבלתי אפשרית תוספת של זמן כאשר הנשמה למעלה. כלומר, כאשר נפסק החיבור של הנשמה עם הגוף והנשמה עולה לגן עדן, או אין אצלה כלל מושג של זמן בקשר לדיני התורה. (אם כי מושג זה קיים שם בקשר לשכר המצוות, עסק התורה וכו', כפי שידוע לגבי חצות לילה בגן עדן וכו').

אחת ההוכחות לכך היא: ידועים דברי חז"ל⁴⁰, שלעתיד לבוא "משה ואהרן יהא עמנו" ויקריבו קרבנות – וזה קיום מצוות. ובמיוחד, כאשר כל ענין הקרבת הקרבן כרוך בעליה: העלאת חיות הבהמה מלמטה למעלה, כמוסבר בכמה מקומות. מכך רואים שגם לאחר תחית המתים יהא ענין של מצוות ועליות וכו'.

יב. בגן עדן אין מושג של זמן

אך עדיין אין מובן: הכוונה ב"אין להם מנוחה" היא שעליות הצדיקים הן רצופות ללא הפסק, ואילו לפי ההסבר האמור לעיל יוצא שה"צדיקים אין להם מנוחה בעולם הבא" הכוונה היא לעולם התחיה, ואם כך, יש להם הפסקה ו"מנוחה" בגן עדן, שאז אין "פעלו" של קיום המצוות, ואשר הוא בין העולם הזה לבין עולם התחיה?

ההסבר לכך הוא: נאמר לפני כן, שקיום המצוות אפשרי רק בעולם הזה, כאשר הנשמה נמצאת בגוף, ואילו כאשר הנשמה בגן עדן, ללא גוף, בלתי אפשרית עבודת המצוות.

ולכן, ביחס לעבודתם של "מארי עובדין טבין" (צדיקים), אשר יכולה להתקיים רק כאשר הנשמה ביחד עם הגוף, אין הזמן שבו הנשמה בלי גוף – כאשר היא בגן עדן – נחשב כלל למציאות. במלים ברורות יותר: קיום המצוות קשור בגוף וממילא מחייב קיום גוף, וכאשר אין הגוף קיים עם הנשמה אין כאן כלל מציאות של זמן⁴¹. וכך, התקופה שבה אין לנשמות של "מארי עובדין טבין" עליות בשמותם בגן עדן, אינה נחשבת כלל הפסקה בעליותיהם.

(40) תוס' פסחים (קיד, ב ד"ה אחד). וראה ג"כ יומא ה, ב. שד"ח שם.

(41) עפ"ז יומתק מה דלא אשתמיט בשום מקום לומר להשטיה* דשיעור בן י"ג למצות הוא הלכה למשה מסיני (גזירה) קטן כשיעמוד בתח"מ חייב במצות מיד באם עברו י"ג שנה משנולד.

(* שו"ת הרא"ש כלל טו. פ' הב' שברש"י אבות (פ"ה מכ"א) ועוד.

יג. לצדיקים גמורים – גם בגן עדן יש מעין קיום מצוות

ועוד יש לומר בזה: כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע – שיום הולדתו חל בכ' מרחשון – כתב (בצוואתו)⁴³: "ועוד יש לומר בדרך אפשר בעומק יותר, על-פי מה ששמעתי בשם כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה, שלצדיקים גמורים גם בגן עדן מאיר להם בחינת אור אין סוף הסובב כל עלמין⁴⁴.. ולפי זה יש לומר דשייכות שם מעין עשיית המצוות ועל-דרך מעין ודוגמא המצות שיהיו לעתיד לבוא.. וזהו ענין כיבוד אב ואם מה שמכניס את האבות לגן עדן...".

זהו ההסבר בפנימיות לדברי הרמב"ם⁴⁵: "כך אמרו⁴⁶ חכמים הראשונים העולם הבא... אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה. הרי נתברר לך שאין שם גוף (כי במאמר חז"ל זה מפרש הרמב"ם את

(42) צפ"ע: לרמב"ם הל' תשובה פ"ח ה"ד. וראה לקו"ש ח"ה (ע' 103 בהערה 45) הגם לדעת הראב"ד שם, י"ל שעכ"פ לא שייך אז הענין דומן דעה"ו.
(43) נדפסה בקונטרס חנוך לנער ס"ע 31 ואילך.
(44) ועיי"ש הרא"י לזה מפרש"י ברכות (ית, ב) "וישבים בעגולה".

ויש לקשר זה עם משארו"ל (תענית בסופה): עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בג"ע (ובע"ז גריס: עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים בג"ע) – דענין המחול שהוא עיגול הוא בחי' סוכ"ע (לקו"ת ואתחנן ז, ב).

ואף שבלקו"ת שם מבאר זה על גילוי בחי' סוכ"ע שיהי' לעת"ל דוקא – הנה כמה פי' בלעת"ל – וכנ"ל – דבכ"מ כולל כל הבא לאחרי עוה"ו (וכפי' הרמב"ם הל' תשובה ס"ח), ועד לקצה השני ובכ"מ – שפי' רק לאחרי תח"מ ואז גופא – כשמצוות בטילות (אגה"ק שם).

(45) הל' תשובה פ"ח ה"ב.

(46) ברכות יז, א.

שיודעים ומשיגין⁵⁰... – עלייתם מדרגה לדרגה בהשגת התורה, בידיעה פנימית ועמוקה⁵¹,

ולפי זה, שגם בגן עדן אפשרית "מעין עשיית המצוות" יוצא, שלפחות "צדיקים גמורים"⁵² אין להם מנוחה – גם לגבי "פעלו" של קיום המצוות – אפילו בגן עדן.

(משיחת כ"ף מנחם אב תשל"ה)

50 עיין רמב"ם בסופו: יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישגו דעת בוראם כפי כח האדם – ג' דרגות*. ולהעיר מתחלתו (הל' יסוה"ת פ"ב ה"ב): בשעה שיתבונן כו' ויראה מהן חכמתו כו' ומתאה כו' לידעו כו'. ואכ"מ.

51 ויש בזה ב' דרגות: „נחנין מאותו זיו שלא ישיגו כל כך, אבל הצדיקים שזכו ניוונו עד שישגו השגה שלמה“ (זח"א במהנ"ע) תולדות קלה, רע"ב).

52 משא"כ הצדיקים סתם – ולכן בלקוטי הש"ס נקט הגירסא (ופ"י) ת"ח דמילתא דפסיקא לי' קתני (תמורה כג, ב), ורק ת"ח – נולס בכלל, משא"כ צדיקים.

* ראה „הדון על הרמב"ם“ (קה"ת תשמ"ה) סכ"ט ובהערות.

הביטוי "עולם הבא" במשמעותו – גן עדן⁴⁷.. וכן זה שאמרו עטרותיהן בראשיתהן, כלומר, דעת שידעו.. והיא העטרה שלהן, כענין שאמר שלמה⁴⁸ בעטרה שעטרה לו אמו.. כך עטרה שאמרו חכמים כאן היא הידיעה. ומהו זהו שאמרו נהנין מזיו השכינה, שיודעין ומשיגין מאמתת הקדוש-ברוך-הוא מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל".

ויש לומר, שהכוונה היא, שבגן עדן יש שני ענינים: "עטרותיהן בראשיתהן" – שה"עטרה" היא מעל הראש ומקיפה אותו, וזוהי הידיעה שמצד האור הסובב כל עלמין שהוא בבחינת "מקיף" מעליהם⁴⁹, "נחנין מזיו השכינה..

47 שלא כדעת הרמב"ן (בשער הגמול שלו) דקאי על תחה"מ.

48 שה"ש ג, יא. וי"ל שכוונת הרמב"ם לפי המשנה (בסוף תענית) דכתוב זה מדבר (כפרש"י שם) בהקב"ה וכנס"י [ועפ"ז תובן ראית הרמב"ם מכתוב זה, דלכאורה מאי אולמי דהכתוב, הרי כפשוטו יל"פ „עטרה" כפשוטה].

49 כמ"ש באגה"ק (סי"ז): „עטרותיהם בראשיהם.. עטרה היא בחי' מקיף וסובב“.

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויהי"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד

הוספה

בשורת הגאולה

מז.

פעולתו של אדנ"ע ביסוד ישיבת תומכי תמימים – כמבואר בשיחתו הידועה¹ בענין „כל היוצא למלחמת בית דוד“, שתלמידי תומכי תמימים הם „חיילי בית דוד“ שיוצאים למלחמת בית דוד נגד אלו „אשר חרפו עקבות משיח“², ובלשון הרמב"ם בהלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח³: „ילחם מלחמות ה' עד ש„נצח“, כמרומו גם בהמשך הכתובים ד„אשר חרפו עקבות משיח“ – „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“⁴, ש„אמן“ (ועאכו"כ ב"פ אמן) מורה על הנצחון במלחמה⁵, שעיי"ז נעשה ביאת וגילוי דוד מלכא משיחא בפועל ממש.

ובהדגשה יתירה בדורנו זה – דור השלישי לאדנ"ע ולתלמידיו חיילי בית דוד, שבו מסתיימת ונשלמת עבודתם של חיילי בית דוד להביא את הגאולה בפועל ממש ע"י דוד מלכא משיחא, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין שכבר נסתיימה ונשלמה כל העבודה, ועומדים מוכנים לקבלת דוד מלכא משיחא, ועאכו"כ לאחרי המשך העבודה באופן ש„נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“⁶.

ובדורנו זה נמצאים כבר בשנת הצדי"ק – לאחרי סיום שנת הפ"ט, הקשורה עם מזמור הפ"ט, שסיומו וחותרו „אשר חרפו עקבות משיח“, „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“, גמר הנצחון דמלחמת בית דוד, ומתחילה

(1) שיחת שמח"ת תרס"א – לקו"ד ח"ד תשפו, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141 ואילך.

(2) תהלים פט, נב.

(3) ספי"א.

(4) שם, נג.

(5) ראה נזיר בסופה. וש"נ.

(6) תבוא כט, ג.

התקופה השייכת למזמור צדי"ק, שסיומו וחותרו "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו' ומעשה ידינו כוננהו", דקאי על בית המקדש דלעתיד⁷, "מקדש אדני כוננו ידיך"⁸.

* * *

ועוד והוא העיקר:

נוסף על המבואר לעיל שקיימת מציאותו של משיח בניצוץ משיח (בחי' היחידה) שבכאו"א מישראל, קיימת גם מציאותו של משיח כפשוטו (יחידה הכללית) – כידוע ש"בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"⁹, "א' הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"¹⁰, ואילו לא היו מתערבים ענינים בלתי רצויים המונעים ומעכבים כו', הי' מתגלה ובא בפועל ממש.

וע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משיח¹¹ שבדורנו, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, הרי, בימינו אלו נתבטלו כל המניעות והעיכובים כו', וכיון שכן, ישנה (לא רק המציאות דמשיח, אלא) גם ההתגלות דמשיח, ועכשיו צריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש!

. . . וכיון שכן, מובן, שכל הענינים וכל הפעולות חדורים בעניני משיח וגאולה, כולל גם באכילתו ושתייתו, שמשותקק לסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר, עד כדי כך שגם לאחר הסעודה נשאר רעב לסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר, ובמילא, טוען להקב"ה שאינו

(7) מדרש תהלים עה"פ.

(8) בשלח טו, יז.

(9) פי' הברטנורא למגילת רות.

(10) ראה שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האל"ף כלל

ע' ועוד.

(11) יחידה הכללית, שמאירה ומתגלה בנשמתו של נשיא הדור, שכולל את כל נש"י שבדור

(ראה ד"ה פדה בשלום בשערי תשובה לאדהאמ"צ פי"ב).

יכול לקיים המצוה ד'ואכלת ושבעת וברכת'¹² לאמיתתה עד שהקב"ה יושיבנו על שולחנו להסעודה דלעתיד לבוא.

(משיחות ש"פ וירא, ח"י מר"חשון תשנ"ב)

(12) עקב ת, יו"ד.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לעילוי נשמת

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' התמים
ר' מנחם מענדל ב"ר זאב ע"ה

בוימגארטן

זכה להיות שליח מיוחד

מכ"ק אדמו"ר הריי"ץ נ"ע לאירופה

הי' מקושר לרבותינו הקדושים נ"ע וגוייס לשליחותו
של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל נשיא דורנו מלך המשיח
בשכונת כאן צוה ה' את הברכה

הי' שו"ב מומחה

ביתו הי' פתוח לכל הנצרכים במסירות ובאהבה
ועי"ז זכה לקרב הרבה מהם לתומ"צ ולקרבתם לכ"ק נשיא דורנו

ורבים השיב מעון

זכה והשאיר דור ישרים יבורך הולכים בדרך התורה
והמצוה ודרכי החסידות ומקושרים לכ"ק נשיא דורנו
וכמה מהם שלוחי המלך

נפטר בש"ט עש"ק ג' אדר ראשון ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

לזכות

הרב החסיד ר' יהודה בן-ציון בן חנה שיחי'

ירון

ליום הולדתו, ש"ק פ' וירא, כ"ף מ"ח

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו

מרת רבקה בת רחל שתחי' ירון

ומשפחתם שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>